

Dag - Bladet:
Wälsignade Tryck - Friheten.

Andra Skåcken,

N:o 88.

Stockholm den 20 September 1782:

Till Eglé. *)

Du mins ju Eglé! at din hämd
Ej mina tjånslors drift försträcke,
Du mins — jag dig ur skinnen wäckte,
Då af min djerfhet redan skränd,
Du dig med sidsjans flor betäckte.
Jag seck ej se hur skön du war,
Min bön din wredes grymhet tände,
Du mig en natt af blickar sände,
Som sjelfwa äffkans ljungeld bar —
Men Eglé! jag som alla dar
Ditt wäldes art i själen kände,
Som wiste, at den eid mig brände
An ägde något ordnt qwar.
Jag sidsjan af det bröstet drar,
Hvars lif mig lärt at jag bör lefwa.
Du sökte dig i täcket wefwa
Jag denna undstygt motat har.
Du gret, men dessa olycks-tårar
Min lågas yrhet styrka ger.

Du

*) Insändt. — Jag kan ej nog tacka den Anonyma Auctoren, som jämte et annat insändt prof af sin wittne smak, äfwen lofwat fournera mig flera.

Utgif.

Du blef för swag — jag rörs och ser,
 At det behag som wanligt sårar,
 Af mer än liten orsak sker.
 Wål, at ditt öga segrar winner,
 At man din mun gudomlig finner,
 Och at din wårt förträfflig är.
 Nej Eglé! wid den eld som brinner
 All annan synbar pragt försvinner
 Mot det behag som rådde der ===
 Der, dit ej ögats djerfhet hinner,
 Men deråt tankan snarast spår
 Blott i et drag mer skönhet rår
 An alt hwad teknings kraft förmår,
 At sjelfwa Fröja för och måla —
 Jag såg ===== för swag at se och tåla =====

Men Eglé, alla ömhets sår,
 All kärlek, alla suckars yra,
 All drift som tankan ej kan styra,
 Försvinner ock med tid och år;
 Dock af det intryck själen får,
 Då hon så mycken sällhet njuter,
 En wärma sig i blodet gjuter,
 Som til en större sällhet trår.

Ja Egle, ödet gynnat mig,
 Jag sedt din skönhet, du min låga. —
 Jag wil ej mer förtörna dig;
 Men Eglé, aldrig får du wåga,
 At i et sådant ömhets Frig
 Blott räkna uppå din förmåga.

Röten

Urdrag utur Helvetius. *)

Tom. I. pag. 498. Aristoteles säger at en Despotisk Regering är den, under hwilken alla äro slafwar, och hwarest man icke finner mera än en enda fri.

Pag. 501. Bärjan til Despotismen är lätt och utan swårigheter. Folket ser sällan förut de olyckor som et stadgadt tyranni bereder det. Om ock Nationen blir dem warse, så är det merendels ej förr, än då den redan är under ofet, sjättrad på alt sätt, och då den i ömbjeligheten at kunna förswara sig, wäntar darrande på sit öde.

Pag. 504. Nouchirvan, den rättwise, sade til sin Son Ormous: „Min Son, ingen blir lycklig i Dit Rike, om Du intet tänker på annat än Dina beqwämligheter. Då Du, utsträckt på dina kuddar, är färdig at somna, så påminn Dig alla dem, som under plågor och förtryck måste waka; då man anrättar för Dig en yppig och kostbar måltid, så tänk på dem som hungra uti elände; då Du fri och ledig genomlöper de behagelige lustparter i Din harem, så glööm ej at det gifwes olyckelige som Tyranniet håller slutne i järn och bojor.“

Säg mig huru mycken magt en menniska har, så skal jag efter den gdra slutsats om hans Rättwisa.

Pag. 521. Männe man kan twifla derom at icke Perlerne wid sine prägtige måltider och wäl anrättade soupéer, skrattade åt Spartanernes grofhet och måttelighet; och männe intet Courtisanerne, desse sbragtelige warelser, wane at krypa i förmaken hos Favorit-Eunuquerne, ansedt som en otamd wildhet det ädla högmod som förbidd Grekerne at knåböja sig för sin Konung?

En slafwisk Nation bör nödwändigst wara i okunnogheter om tapperhet, ädelmod, oegennyttia, sbragt för listwet, med et ord om alla de

*) Insändt.

de dygder som grunda sig på en stark kärlek för Fäderneslandet och friheten. I Persien ansåg man säkert för en narr och för Konungens fiende, hvar och en dygdig Medborgare, som intagen af Grekernes Hjeltemod, upmanade sina medbröder at likna dem, och at igenom en Skändsam Regements förändring förekomma det Rikets förestående fall, uti hwilken dygden wore föragtad.

Pag. 522. En stor Medborgare, som skulle anses med wördnad och förundran allestädes hwarest man känner de medborgerlige pligterne, wore icke annat än en däre under en Despotisk styrsel.

Uck, lycklige tider, (ropar Tacitus under Trajani regering), då man ej behöfwer lyda annat än lagarne, då man får tänka fritt, och säga fritt allt hwad man tänker, då alla hjertan synas wända sig emot Försten, och då hans blotta åsyn redan är en wälgärning. *)

Uti den Orientaliske Despotismen ligger orsaken til Visirernas okunnighet, folkets känslolshet för Dygden och til de tåta Regements förwandlingar, där förefalla.

(Continuation e. a. g.)

Announce,

Nästkommande Måndag eller den 23 September, utgifwas på en gång N:o 89 och 90, i et Satiriskt ämne som så mycket interesserat Allmänheten, och som ej nog kan häcklas, det påsar för alla stånd ifrån Grefwen til Torparen. Uplagan är fördubblad, men priset ändå det wanliga.

*) Hvem skulle ej tro at Tacitus skrifwit detta under GUSTAF III regering?
Julåndaren.

N:o 89 och 90 utkommer den 23 September.

Stockholm, Tryckt hos Carl Stolpe.

Dag - Bladet:

Wälsignade Tryck = Friheten.

Andra Skäcken,

N:o 89 och 90.

Stockholm den 23 September 1782.

Den Giriga Sadren. *)

Harpagon war Son til fattiga Förrådren. Han hade förwärfwat ansenlig egendom genom sit trägna arbete och genom den sticke-
lighet i sit upförande, som gemenligen ej faller på de qwickaste snil-
len, men de mindre eldiga och medelmåttiga förr äga; hwarfbre de
och snarast komma i wälstånd. Hans härskande åtra war ester Pen-
ningar och det war drif-sjädren, som straxt förde honom til rätta
wägen at winna rikedomar; med ägandet af dem, förskades hans
Penninge-kärlek. Han ärindrade sig altid hwad denna Skatten ko-
stadt honom möda, och han befarade hwarje minut återkomma til sit
första fattiga tilstånd. Sättet, genom hwilket han på mindre än tio
års tid war blifwen så rik, bestod måst uti en egen uträkning at för-
ränta sit Capital, och i det, at han altid hade Penningar til hands
när de fordrades. Han war gift med et Fruntimmer som gaf sin
Man ingen annan hemgift än en förträffelig caractere och påtagelig
skönhet. Hon war aldeles intet stöaktig, men hon war likawäl wida
skilgd från girigheten. Öfwerthygad, det deß Man ägde en wärklig
förmögenhet, war icke underligt om hon önskade lefwa uti beqwäm-
lighet och nyttja mätteliga nöjen, som kunde swara mot deras inkom-
ster. Hon såg med smärta det snåla utseende som föll i ögonen wid
första steget i deras hus, och som deß Man så winlade sig at för-
ska. Hon wiste at ingen ting kunde mera förringa dem i Folks ögon,
än då de lefde (oaktadt bättre wilkor) under deras stånd; och at,
om man beklagar den, som et widrigt öde gjordt fattig och satt ur
stånd

*) Insände.

stånd at lefwa som deß likar uti samhället, så föraktar man med rätta den, som med fri wilja och största inkomster wisar utseende af elände, blott för at dölja sin förmögenhet. Dessa skamsfulla försigtighets steg förökades så, at han äfwen fördolde för henne största delen af de winster han dageligen gjorde. Girigheten tiltog med deß inkomster, och deß utgifter aftogo ju mera rikedommen tiltog. Man säger skämtwis: *Min Cassas täcka ögon*; men det är allsware nog.

Det är onefeligt, at ju en Girig finner äfwen så stor wällust, då han betraktar Guldet i sina Skrin, som den måst intagne Allfare kan hämta då han låser sin lycka i sin Sköns ögon, den Girigas Passion är både långwarigare och mera enwis. Kärlekens lågor förtåras, deß ämnen förnödas, då Girighetens källor äro outösliga. Hwarje dag förminskar något af de behagligheter man äger; då der emot hwar dag ökar den Sicigis skatt, och med det samma gör honom för deß ägare mera dyr. Harpagons Skatt tjente mera för deß nytta än för Hustru och Barns. Den upfostran, som Modren gaf sina Barn, och som hon bemödade sig göra swarande emot deras födsel som war hederlig, och deras arf, som efter utseende skulle med tiden blifwa ansenligt, war alltid ämne för Harpagons oro. Sluteligen fattade han det beslut, at köpa et stort Bergwärf och der utwälja sit hemwist för sig, Hustru och Barn. Hans uträkning war derigenom, at stilja dem ifrån det öfwerflöd och de utgifter hwartil Hufwudstaden retar, så genom deß seder, som de många tilfällen der gifwas at göra kostnad; han kunde då mera göra hemlighet utaf de winster, som han icke deß mindre fortför at skaffa sig. Han kom til Hufwudstaden tid efter annan för at gifwa åt sina wärf den wig, som ej kan ske utom Herrrens egen närwaro, och at upbåra Incerellet, för sina utlånta Capitaler. Likwäl talade han alltid om sin mindre fördelaktiga ställning, de förluster han dageligen gjorde, at deß affairer woro i lågerwall, och at deß Barn ej kunde förwänta annat än inkomsterna af detta Bergwärf, som de behodde. Han lät dem sjelfwa upbruka det, och sysslosatte dem såsom legohjon eller arbetsfolk wid de swåraste och grofwaste Landt-syflor, och förwägrade dem dertil de urenlösa nöjen, som de borde wänta wid sin ålder, och sparade alt hwad han kunde i deras upfostran.

Modren

Modren suckade hårdsvær, men des klageomål war förgäfwes. Hon bemödade sig äfwen at stilla sina båda Söners ledsna och klagan, de började nu med smärta känna sin Faders upförande, och oakadt alla hans konst, hade de nog kommit i ärfarenhet, at Penningar ej felades; men wäl et Faders hjerta. De woro uti den åldren då den naturliga rättwisfan talar med häftighet uti wårt hjerta, och man ännu ej lärdt genom estertanka dämpa en rörelse, hwilken man anser för billig, och då man uppenbarligen förargar sig öfwer en myndighet, så framt hon ej utöfwas efter billighet. Den äldsta, Sainville, gick in i sit adertonde år. Den yngste, Clairval, war sexton. Båda två uttröttade af sit arbete hela weckan igenom, biswistade någon gång om Söndagen den nästboende ungdomens sammankomster. De wisade sig alltid med sämre utseende än de, som ej en gång kunde kallas deras jemnlisar. Deras nästan bondaktiga kläd- sel, den brist upå Penningar de alltid måste widkännas, nekade dem alla nöjen, som äro så rörande wid deras ålder, och blottstälte dem understundom för sina grannars skämt, som alltid lämnade efter sig et smärtande sår, och som fölgde dem tillbaka i deras Faders hus med ännu större sweda.

Sainville, oakadt sin klädnad och dertil ohyssade seder, til hwilka han emot sin wilja hade want sig, hade uti sit utseende något lifaktigt och ädelt, som talade til hans fördel. Des själ war hög och häftig. Des Broders åter, war mera stilla och sedig. Han kände mindre huru han war satt under sit stånd. Sainville kände det på et pinande sätt, och detta intrycket utströdde på des ansigte en slags blygsel eller skam, som gjorde at man mer älskade honom. Sophia war ej härwid känslols. Hon war Dotter utaf en Adelsman i negden. Hon kände til en del Sainvilles bekymmer. Fadrens personliga wärde, war ock allmänt bekant. Man war ej okunnig om des rikedom, och man hade den fulla tankan, at han ämnade at sina Barn den rikedom, man trodde honom för deras skull samlat. Hon tog uti Sainvilles öden så öm och märkelig del, at han lika som andra olyckeliga, ej kunde stå emot des ömhets prof. Han upäckte för henne sit hjerta, och rödde på det häftigaste hennes. Det dögde ej länge innan de älskade hwarandra. Sainville gjorde sin Mor förtroende af
sin

sin kärlek. Hon fant den svarande emot sin önskan; hon twiflade icke, at ju Fadren skulle gifwa sit samtycke til en så passande och förmonlig förening.

Man talade straxt här om til Sophias Fader, och detta war hans svar: "Jag har förtjent belöningar och heders-tecken. De utgöra en del af min lycka. I fall ödet gifwit mig en Son, skulle jag önskat honom följa mit exempel. Nu kan jag endast hafwa en Wäg. Jag wil at han til det minsta skal wara Capitaine, och at min Dotter har et anseende uti werlden, under afbidandet, det des Man förwårftwar Åra och sådana befordringar, hwartil des tjänster kunna göra honom förtjent."

Nu blef fråga, at föreställa Harpagon detta giftermål. Han war wida skilgd från det at köpa sin Son et Compagnie, eller gifwa honom pengar, hwarmed han, likmätigt sit stånd, kunde lefwa. Han påstod, det tjensten förstörde, i stället för at göra rik; at nödwändigheten tillsade hans Son, utwälja et mindre lyfande lefnadsfatt och stånd; han hade lärt honom räkningar och wäxel-saker, i affigt, at af honom göra en stickelig Banquier, men icke för at göra honom til General. Modren blef öfwer detta wågrande bragt i förtwiffan. Sainville kände innom sig hårdfwer äfwen så mycken förargelse som sorg. Han utfor med häftighet emot sin egen Fader. Modren tröstlös, hade icke nog styrka at emotstå denna stöten. Hon dog. Sainville älskade lika så högt sin Mor, som han hatade Fadren. Hon hade altid tagit sin del uti des belymmer, och Fadren hade förordafakat dem. Han förlorade på en gång alt hopp om sin kärleks lyckeliga utgång. Et annat giftermål föreslogs Sophia. Föreställ Er nu Sainvilles tilstånd. Upretad genom en mängd af olyckor, som förnyades med dagen, wand at uti sin Fader se sin grymmaste fiende, beröfwad genom des onaturliga girighet alt det som war honom kärast i werlden, begråtandes på en gång sin Moder och Alskarinna, den ena hade han nyligen ledsagat til grafwen, och olyckan eller snarare Fadrens hårdhet, förhindrade honom åter se den sednare.

Kläckan war 12 om natten. Han kunde ej få sömn uti sina
 ögon. Han går med sin Broder uti Trädgården. Där war han
 någon tid mållös. Hans häftiga gråt förhindrade honom tala. Mo-
 drens bild för des ögon, som han begrafwit, Sophia badande uti
 tårar, Sophia, som han efter alt utseende ej mera skulle få se, om
 icke uti en annans armar, en sömnlöshet förorsakad genom så mån-
 ga bedröfwelser, som plågade honom några dagar i rad, och hade satt
 hans blod i gäsning, alla dödens, förtwiflans och raseriets förfärliga
 bilder, dref honom händelsewis hit och dit, och wärkade på förståndet.
 Han kastade sig på en bänk, förblef några minuter uti en förtwiflans-
 lik tystnad; straxt i et ögnablick kastar han sig om Brodrens hals,
 fattar en knif och wil sticka sig sjelf, om Clairvall icke hindradt ho-
 nom. I samma ögnablick bleswo de warse et ljus, som lyste längst
 bort uti Trädgården. De förundrade sig häröfwer, och nyfikenheten
 dref dem at hastat til stället. Det war en slags Grätta, som war
 utarbetad uti en tjock mur, tillstuten genom en liten jernörr, hvil-
 ken då war öpnad, men eljest war undandömd af en häck. Et nog
 oförmodadt skådespel syflosatte deras bestörta ögon. Det war deras
 Fader, insomnad ibland flera Guld- och Silfwer-påsar, som til en
 del woro kullkastade på marken. Han upwaktade dageligen sin skatt.
 Denna gången hade han förgåtit tillstuta dörren efter sig, och den
 möda han förra dagen haft, hade utmattadt des sinnen! så wäldsam,
 at sömnen öfwerfallit honom, utan at han kunde öfwerwinna henne.
 „Se då, sade Sainville med en röst, som des raseri gjorde afbruten
 „och öredig; Se här! det denna Tigren, denna barbaren wårderar
 „framför sina Barn; Se här! hwad som fördt min Moder i graf-
 „wen, och det som beröfwar mig Sophia, och det som gör min dö,
 „min förtwiflan. Den wildsinte, långt ifrån at gråta wid sin Makas
 „graf, som han nyligen dit ledsagat, har nog sinneslugn at insomna
 „wid sin skatt. Han sofwer och jag, jag wakar förtwiflad, =====
 „Nej; det är för mycket. O! min Moder, I skolen blifwa hån-
 „nad, jag äfwen;“ wid desorden bemåttigar han sig wäldsam
 knifwen, som war öfwarblifwen uti Brodrens hand, och rusade på
 Harpagon. Clairvall hade som knappast tid at kasta sig emellan
 Fadren och honom, och hindrade stöten. Bullret gjorde at Harpagon
 wakenade.

wakenade. Han ser en knif uti Sainvilles hand, som fäster på ho-
 nom et wildt och fasetligt öga, han ser Clairvall som håller tillbaka
 armen. Han blef helt betagen af förskräckelse, han wet icke om det
 är en dröm eller om han wärkeligen är waken. Han wil ropa, och
 rösten dör på hans läppar. Han kastar ögonen på Guldet som ligger
 omkring honom, och ser hela faran han war uti. Hwad ärende haf-
 wen I här, sade han til Sainville med en darrande och förskräckt
 röst? Clairvall tog ordet: "Min Fader, sade han, hjelp mig at til-
 bakahålla Sainville och frälssa honom. Han är förtwiflad och wil
 beröfwa sig lifwet. — Han bedrager Er, sade Sainville med en
 förfärande kallsinninghet, det war Edert lif som jag begärte. Eder
 Son — ja Sainville wille genomstinga Er. I skolen ändat Edra
 dagar på Er skatt, och jag skulle tagit lifwet utaf mig wid sidan
 utaf en kär Moder. Wi skola blifwit båda nögda, och i det sam-
 ma gick han från dem. Fadren, med möda kommen från sin för-
 skräckelse, slutade dörren til för Grättan och begaf sig hem. Då han
 här i stillhet tänkte öfwer hwad som händt, på det tilstånd hwartil
 han fört sin Son; på sin Waka til hwilkens dödd han war ordsaken;
 kommer han til sig, likasom upwakenad utur en lång dwala och såg
 nu med öpnade ögon det bräddjup hwaruti deß lastbara girighet kun-
 de störtat honom. Emot en så inrotad sjukdom, behöfdes et så wäld-
 samt botemedel; men detta botemedlets wärkan war skyndsam. Han
 skyndade sig til sina Söners kammare, omfamnade dem grätandes,
 begärte utaf dem förlåtelse för sit förbigångna upförande emot dem,
 sade åt Sainville, det han förlätit honom et ögnablicks fel, förord-
 sakadt af deß förtwiflan, och at han efter behag kunde disponera
 hans egendom, för at blifwa lyckelig med Sophia. Sainville kastade
 sig för Fadrens fötter och utgöt en ström af tårar. Han kunde ej
 sjelf förlåta sig et tilgifwit brott. Harpagon beswor honom begraf-
 wa det i en ewig glömska. Han delade alla sina Pengar emillan
 sina Söner, och så snart Sainvilles Bröllop war firadt, utwalde han
 et Kloster til sit hemwist, hwarifrån deß Barns böner ej förmådde
 draga honom, och där han sluteligen dog.

Något ur Svenska Historien. *)

Carl VIII. war en stor och förnuftig Konung, ehuru han lefde redan på Fjortonhundrade-talet, ehuru han hade en elak education, och ehuru han emottog Svenska Kronan wid 13 års ålder. — Historien talar med eloge om den af hans Förordningar, hvarigenom han anbefaller sina Parlater at påminna honom Rikets Fundamental Lagar, i händelse at han skulle wåga wika et steg derifrån. — Afkastningen af hans Kongegårdar war tillräckelig at underhålla hans luxe, och den skatt som han tog af folket, nyttjades icke til annat än til folkets egen förmån. — Åkerbruket war i stor under hans Regering, Handelsn kände inga hinder, och Segelfarten gjorde stora framsteg. En god Zerde, sade han, kan aldrig göra sin hjord för mycket fet. Konungarne äro icke lycklige, utan i anseende dertil, at de hafwa magt at göra godt. Öfverförlig för Rikets fiender, war han full af godhet för sina egna. Några Comedianter hade wågat ridiculifera honom; man wille at han skulle straffa dem derföre, men han swarade: Nej, de hafwa trodt mig wärdig at höra sanningen, och de hafwa icke farit wilsse. De hafwa gjorde gäck af mig för min hushåldning; men jag tal håldre at wara utstrattad för den, än at förtjena den förewitelsen at jag lösar med mitt folks penningar. Icke nöjd med at hafwa minskat pålagorne, lättade han äfwen det swåra sätt at upbåra dem som återstodo: Han reducerade den oräkneliga hop af Upbördsmän som plågade Frankrike. Uti de frig hwarest frågan war mera om hans egen förmån än hans folks, twingade han ingen at tjena wid sina Arméer, men Fransosernas kärlek för sin Konung, gaf honom ändock så mycket folk som han önskade. Han wördade Religionen utan at wara slaf af Påstwarne's wilja.

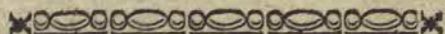
Bewis på en brottslig djärfhet af Romerska Senaren. **)

När Kejsar Julianus skref omett och de strångaste tilwitelser til Senaren i Rom, och befalte Tertullius i sittande Råd upläsa de samina,

*) Insändt.

**) Insändt.

samma, swarade nästan alla med en mun, ställandes sit Tal til Julianus, såsom hade han varit närvarande: Auctori tuo Reverentiam rogamus. Sagta! sagta! Känn din magt, af hwilken du lånt dit wälde! På Fransyska är det så öfversatt: Nous Vous prions de traiter avec plus de respect celui à qui vous devez ce que vous etes.

Epigramme af M.

Swad älskar du hålst för Musique,
 Kanske Violen som de flåsta?
 — Nej den som strålar fram för Dig,
 Med wilkor, at man får til bästa.

N:o 91 utkommer den 25 September.

Stockholm, Tryckt hos Carl Stolpe.

Dag = Bladet:
Wälsignade Tryck = Friheten.

Andra Skäcken,

N:o 91.

Stockholm den 25 September 1782.

Min Herre!

Jag har nyligen med nöje läst Palmfelts öfversättning af Virgilius Eloger eller Herda, Qwäden, jag har antecknat några wackra ställen som torde hafwa den lyckan at roa flera, i synnerhet kännare af Skalde = Konsten.

Uti Dedication til Konung Fredric.

„Wär tid önskar'et ock: thet ock önska the senare tider,
„Wäge behöfwa the folk af fräjd samt allwara wisdom,
„Therest ej doglige Män skola framdeles saknas i landet.

Sidsta raderna:

„Ja! then senare wärld lär framdeles säja med undran:
„I Kong Fredrichs tid war dock then ljuffte Regering.

Utiur selswa E. logerne.

Pag. 2. „Thetta förut här spökade jämt: ho lade't å sinne?
„Jag mins eken af åskan röd och bådade detta:
„Öfta på grenen torr, och thesfore warnade Kråkan.

Pag. 4. „ ===== si hwart then skadliga twedræckt
„Antligen och har stört! si hwad för kostliga gården!
„Dnr' nu pårona tin, Melibé, sätt nu tina wintträ!
„Gån er gång mina får, min fordom lyckliga fånad!

Pag.

Pag. 5. „Jag hade klofart gjort, om jag hade tålt Amaryllis
 „Med sitt olidliga poek: Jag kunnat ock älska Menalcas,
 „Fast han brunare war, och tu långt hwitar' af hullet.
 „O! min deslige Pilt! lit icke så mycket på färjen,
 „Blomstren hwita the fallna så snart; the mörkare pläckas.

Pag. 8. „Ack! Coridon, Coridon, hwad dårskap kom dig i sinnet,
 „Allt wanskiödes och är tin wingård utan all ansning.

Pag. 9. „Smkan å fårena wård: medan han förwillad af ålskog,
 „Frucktar at han får forg, och jag skal winna Neera:
 „Af then legda the molckade bli, två resor i timan,
 „Fårena träna theraf och lamben mista så midleken.
 „Sara så drångana fram, hwad skall man af Herrana wänta?

Pag. 12. „Wargen farliger är för få: för sådene slagrån:
 „Storm för resiga träna: för mig Amaryllidis ogunst.
 „Tämje så råstwar thop, samt midleke the raggota bockar,
 „I som pläcken å markene bår och blomstrena täcka.
 „Ha'n Eder hän, mina barn! här delja sig ormar i gråset.

Pag. 13. „Ack! huru mager är oren min som betas i wåpling?
 „Kärleken är för dårffig för båd' hiorden och herden.
 „Gofar, slut då fiållan igen! nog wattrnad är ången.

(Slutet följer e. a. g.)

Sorsättning på Utdrag utur Helvetius. Se Nro 88.

Pag. 598. Det war för at öfwerthga en Tyrann om orättwisan
 at hans strånga pålagor, om den hårdhet med hwilken han bemötte
 sina undersåtare, och om det inbördes interesse som bår förena Re-
 genten

genten med sit folk, som en Indiansk Philosoph upfann Schack-spelet. Han tog sig deraf anledning at wisa Tyrannen huru efter Konungens förlust piecerne blefwo onyttige, och ästwen efter piecer-nes förlust Konungen war i lita stor omdjelighet at kunna förswara sig; och at i bägge fallen, spelet wore förlorat.

Pag. 590. Om de Nordiske Länderne hafwa fordom kunnat framåstrat Europas Eröfrare, så är det ej för annan orsak, än därför at opolerade och plumpa Nationer altid äro mera tappre och stickelige til Krigs-öfningar, än de som förnöta sin tid i yppighet och weklighet, och som lefwa under Enwälds-öket, hwilket Romarena den tiden gjorde.

Pag. 607. Segerwinnaren öfwer Grekeland, den store Philip-pus, skref til Aristoteles: „Jag tackar icke Gudarne för det at de gifwit mig en Son: men jag tackar dem för det at de låtit honom födas i din tid. Jag pålägger dig hans upfostran; och jag hoppas at du gör honom wärdig både dig och mig.

Tom. III. pag. 338. Du säger at et folkslags lynne förändras sig. Men när sker denna förändringen och när synes den tydligast? — Jo, den sker i det ögnablick, då igenom en hastig Revolution Nationen går öfwer ifrån friheten til tråldomen. Då blir den ifrån at vara ställt och tiltagsen, swag och wanmägtig; hon wägar icke lyfta sina ögon uppå den som befäller henne: Hon är resgerad, men hon bryr sig icke om hwem som regerar henne.

Lika så mycket en fri Medborgare är nitisk för sin Nations ära, alla så litet sköter en slaf om det allmänna bästa.

Et fritt folk är tappert, uprigtigt, menckligt och frikostigt. Et slawiskt folk är nedrigt, förrådiskt, barbariskt, fullt med delatorer.

Tom. III. pag. 340. Gifwes någon mera talande mäsling om en hastig förändring i en Nations character än den som Komerse
Histo-

Historien lämnar oss? Innan Cesarernas uphöjelse kunde insett folkslag wi a mera styrka, mera dygd, mera kärlek för friheten, mera fara för trældomen, än de Romare: men sedan Censurerna blef etablerat, så kunde ingen Nation wara mera swag, låg och elak än den.

Pag. 340. Lätom oss jämsdra Angelsmännenne sådane de nit åro med Angelsmännenne uti Henric VIII, Edouard VI., Maria och Elisabets tid. Detta folk som nu är så mäktigt, så oerott, så uplyst, så fritt, så industrielt, så mycket wän af Konsterna och Philosophien, war då slawiskt, widskäpelt, utan konst och utan industrie.

Pag. 341. Hur skulle kunna tro då man betraktar de olyckor som ärfdiga trældomen, at det ännu i dag gifwes Förstar som äro nog låga för at wilja härskas öfwer slawar; Förstar som äro nog enfaldiga för at wara i okunnighet om de betydliga wärkingar som despotismen medför på deras undersåtars characterer?

Hwad är despotismen? Et frö til allt ont som nerlagt i en Stats stöte icke mögnar utan för at framkalla uselheten, förödelsen och alla olyckor.

Announce.

Prænumerations-Geblar på Tredje Stäcken af Wälsignade Tryckfriheten å i Rindal. st. finnas hos Utgifwaren och i Boklädan wid Riddarhus Torget.

På samma sätt som förut continuerar Utgifwaren at affända til de Prænumeranter på landet som bebaga chargerer honom dermed, likwäl med et undantag, at Postwängarne ej så uträknas såsom de slästa gjort å 3 Numrer i weckan; ty i anseende til Helgedagar samt at ibland flera än 3 Numrer utkomma, så är en sådan calcul falsk, och mängden gifr utgiften mera kånbar. Efta så litet som man wil i den wägen ha en styvers profit, lika så litet wil man ha skadan. Man förbehåller sig blott mödan och beswäret.

Utgif.

N: 92 utkommit den 27 September.

Stockholm, Tryckt hos Carl Stolpe.

Dag - Bladet:
Wälsignade Tryck = Friheten.

Andra Skäcken,
N:o 92.

Stockholm den 27 September 1782.

En ung, ganska förnäm Herres beskrifning
om sina Amouretter. *)

Udrig tror jag någon menniska reser glad ifrån Paris; antingen har man förlorat sin hälsa eller sina penningar; antingen har man där lämnat ömma förbindelser, hwilka swärligen kunna ärsättas i andra Länder; eller ock interessanta bekantskaper, som man ömsjeliggen kan glömma utan oro. Swad ordsaken hälst må wara, är man alltid bedröfwad då man reser derifrån. Man löper där fara at bli bedragen, bestulen och försörd. Karlarne äro ofta wackliga, Gruntimren någon gång elaka, alltid nyckfulla, ofta qwicka i lappri, men sällan med en gnista af sundt förnuft och i högsta grad trolösa. Med min första Maitresse gjorde jag bekantskap på en masquerad Bal, tio dagar efter min ankomst; hon öfwerwant mig med tre ord: „Vous etes charmant. Jag war 19 år; hon war wacker, och det war första gången i min lefnad som et wacker Gruntimmer sagt mig det. Då en Karl säger til et hederligt Gruntimmer: „Jag älskar Er,“ så tror jag den onde uprepar det för henne hundrade gånger: likaså uprepades tusende gånger för mina öron at jag war charmant, och på den grunden blef jag på det häftigaste kär. Jag lämnade denna menniska kort tid derefter; ty utom det at hon war ledsam och dum, kände jag nödwändigheten at utur hennes händer lämna mig i en Doctors händer.

Jag

*) Upsatt och insändt af honom sjelf ifrån Paris.

Jag berättade denna händelsen då jag blef frisk, och man sade för at trösta mig, at utom det jag på det högsta blifwit bedragen, hade jag äfwen wanhedradt mig, i det jag engagerat mig med en flicka som ej hörde til något spectacle. Jag wille reparera min okunnighet, och gjorde genast bekantskap med en Danseuse wid Operan. Det war et det tåckaste ben, en den minsta fot i Paris; hon war håftig, glad, munter, och gjorde lustsprång ifrån morgon til aftonen. Hon fordrade så mycket, nemligen Louisd'orer, at jag ofta påminde mig Marschalken Willars ordstäfwe til Ludvic den Sjortonde, at det feltes honom endast tre ting, pengar, pengar och pengar. Hennes nycker slutade aldrig, ibland annat började jag mistänka henne för min Kammartjenare; men hon befriade mig snart från min svart-sjuka, ty en afton fann jag henne i en ung Officers armar. Jag begärde genast satisfaction af honom, hwarpå jag fick et wårstyggn, som åter nödgade mig at ligga under en Fältkärs hand i 3 månader.

Jag presenterade mig åter i stora werlden, med en fast föresats at framdeles wara mera försiktig, men man gjorde nar af mitt beslut; man försäkrade at jag dageligen förkofrade mig; at jag wid återkomsten til mitt Fädernesland skulle brillera, äfwen då jag berättade mina ledsamma händelser, at man ej finner rosor utan törne. — Ack! hwarföre hade jag ej någon wån som kunde säga mig at rosorna wisna, och tisteln blir qwar!

Emedan jag beständigt infant mig i wällustens Tempel, nemligen på Operan; bröts snart min föresats, och jag tog mig en Maitresse för tredje gången. Til min olycka sjöng hon som en Engel. Om den förra hade wackra ben, hade denna de skönaste armar, och då hon utsträckte dem för at omfamna mig sjungande:

O, toi! le seul objet que mon coeur ait au monde,
war jag utom mig af nöje. Hon war på en gång en Sirène och en Circé; matta ögon, wacker hy, intagande behaglighet och et utseende af ärlighet, som skulle funnat bedraga Ulysses. Hennes Mor hade varit Danseuse, Mamsellen war upfödd i Coulliserna, och hade från sin barndom lärt sig dansa, sjunga, emottaga sin Mors wänner, och
bewista

bewista deras foupéer. Hon hade all ting för sig, födsel, upfostran, exempel, lärdom, ärfarenhet, och jag war på mit tjugonde år.

Konstens högd är at dölja konsten, och min Maitresse, som härutinnan hunnit til högsta fullkomlighet, använde yttersta möda at ruinerade mig. Alla hennes konstgrepp woro omärkliga, och det är blott, sedan jag tänkt derpå under min dystra enslighet i 6 månader, som jag hunnit upståcka dem. Med et ömt sinäkende, som förskönade hennes ögon, aplauderade hon til alt hwad jag sade. Min smak war rådfrågad och förekommen. Alltid war det ndjen och muntrande ombyten; Spectacles, foupéer, flickor, concerter, spel — med et ord, hon tycktes endast tänka på mig.

Hennes Mor uphörde ej at dageligen berömma sin Dotters förtjenster, och at tillika recitera de måst bitande Epigrammer emot hennes med-systrar wid Operan. "Min Charlotte, sade hon, liknar ej detta slags Mamseller som Ni ser, hwilka alla äro — — — — —"
 "Hon är behagelig, försigtig, och Gud ske lof, upfödd uti de rätta principerna." Jag är wisst öfwerlygad at hon war försigtig, ty hon war fullkomligt genomdrifwen i sin metié, och tänkte endast på at göra lycka. Snart började jag at bli bekymrad: jag hade redan satt mig i skuld, ty jag torde ej begära mera pengar från min Far, hwilken beklagade sig öfwer mina depenser, och hotade med at ej skicka mig mera. Jag berättade det en dag för henne; "Hwad gör det," svarade hon, jag har nog både för Er och mig;" då hon sade detta, gick hon til sit chatouille, tog en pung med hundrade Louis-d'orer, som hon gaf mig tillika med en kyss. Jag blef på det högsta rörd af hennes upförande och hennes kyss, och dessa orden:

Travaillons, travaillons gaiement
 Et l'amour tiendra lieu d'argent,

ssungna med en expression som jag ej kan asmåla, syntes mig innehålla en så ljuftig tanka, en så förnuftig slutkonst, at jag snart glömdes bort både min Far och mina Creditorer.

Min

Min förra Maitresse ruinerade mig, utan at tänka på annat än sina nöjen. Denna sednare war utan capricer och hade endast en deciderad passion, nemligen girighet. Jag gaf henne gärna, ty hon begärte aldrig, utan lät allt synas wara en wärkan af min friskostighet. Hennes Mor berömde ädelmodigheten mycket; hon hade äfwen reducerat de fyra hufwud-dygderna til denna enda; och wid årets början bewiste hon mig, at jag borde ge hennes Dotter et halskorß af Diamanter. Proposition syntes mig nog betydande; frågan war blott om 500 Louisd'orer. Lord *** sade hon, har gifwit et åt sin Flicka, hwilken äfwen tog emot visiter af 3 eller 4 andra Karlar. Den Tyfka Baron som jag kände, hade bestält et åt sin; en stackare, utan förnuft, utan upförande, men som förtjente at bli betalt af sin Ålfkare, emedan han dödade henne af ledsnad: Hon sade äfwen at mitt Fäderneslands heder berodde häraf. Detta sista skålet war oemotståndeligt, och jag gaf henne halskorßet likwäl utan at betala det.

Jag fortsfor, at enligt min ämma Ålfkarinnas maximer, arbeta glättigt, til des min Far, ledsen wid mina dårskaper, uphörde at sticka mig penningar; då det war afgjort, at jag ej mera ägde någon relource, föll malquen af, Flickan blef qwar, och ifrån en Circé förwandlades hon til en M-gera. Efter en häftig scene, hwars omständigheter jag wil förtiga, stängde hon dörrn midt för min nåsa, och jag har sedan sådt höra, at det war hon, som för at så mycket säkrare bli af med mig, hade inrådt Jouveleraren som crediterat mig Jouvelerna, at kasta mig i fångelse; och jag har helt nyligen blifwit utsläppt ifrån Fort Peveque, hwarest jag setat nästan et halft år.

N:o 93 utkommer den 30 September.

Stockholm, Tryckt hos Carl Stolpe.

Dag - Bladet:
Wälsignade Tryck = Friheten.

Andra Skäcken,

N:o 93.

Stockholm den 30 September 1782.

Från Landet Insändt.

Til bewis huru man predikar torra och oblyga sanningar för Respective Herrar Dommare på Landet, behagade min Herre insöra detta korta utdrag af en Tings-Predikan, som jag för någon tid sedan kom öfwer, och hwilken wore wärd at hel och hållen tryckas, med Dedication til alla Domare, NB. bara i Landsorterna, blott för at wisa dem huru litet et sådant forntidens språk är applicabelt til denna tiden, som utom alla andra förmåner, äfwen utmärker sig i gamla, samwetsgranna, redeliga, ömsinta och förståndiga Ambetsmän, hwilket utan twiswel också warit Auctors mening med denna Predikan.

Det är hans ämne, at föreställa et sofwande, upwaknat och tilfredsstält samwete.

Då han gör tillämpning på Domaren, säger han:

„Det är måkta snart gjordt, at en Domares samwete kan slumra in och somna. Satan har många utwägar at wagga det til sömns.
„Skristen anförer en kort men hiskelig mälning på en samwetslös Domare. Där war, heter det, en Domare uti en Stad, som icke fruktade Gud eller hade försyn för någon menniska. Denna hade intet, eller åtminstone et djupt sofwande samwete. Snskeligit at han blott funnits i den Staden, men sådane n-driga finnas ty wære nästan i alla Städer och på Landsbygden. Gud nåde den som skal söla

„söka rätt hos sådane. Store Gud! hvad ser jag i dessa orden:
 „en Domare som icke fruktar Gud. Hvad är det för et odjur?
 „en wederstygghelse i den högsta Öfwer-Domarens ögon, et af djef-
 „wulens yppersta wärktyg, en plåga, et syndastaff, en förbannelse
 „för Stad och Land. Och denne som icke fruktar Gud, huru skulle
 „han då hafwa försyn för någon människa?“

„Dömmet rätt. Detta är den korta men tillräckeliga Instruction,
 „hwarmed den Högste Domaren i himmelen, ålagt människan at beklåda
 „hans ställe på jorden. Guds ära, hans församlings och människo-
 „slågtets wål, men icke många indrågtiga accidentier och feta sport-
 „lar bero derunder, at denna Instructionen följes. Wett och sam-
 „wete förenade hos Domaren, utgöra des hufwud-egenskaper. En
 „okunnig Domare är en skamsfåck på stolen, et årlöse för dem som i
 „Rätten sitta, och et bedröfweligt spectacle för dem som rätt söka.
 „Men han bör icke allenast åga wett, utan tillika samwete. En
 „Domare utan samwete, är en privilegerad råfware, likasom en oför-
 „saren Läkare är en privilegerad mördare. Summa, wett och sam-
 „wete utgöra en god Domare. Är det samwete i Domaren, så
 „stiger han kallsinligt til Domstolen, lika nöjd hwilken som winner
 „saken, wån eller owån, blott han har rättwisän på sin sida. Är
 „det samwete i Domaren, så går han ända rätt fram, söker inga
 „lönnångar, brukar inga råfwestrek, böjer sig icke smidigt efter yn-
 „nest eller ogunst, wrede eller affecter, ty där affecter få råda,
 „haltar förnustet och wåldföres rättwisän. Är det samwete i Do-
 „maren, så tager han sig icke myndighet öfwer Lagen, sätter icke
 „waxnäsa på billighet, eller drar klådet starkare til för ögonen på
 „Rättwisäns Gudinna.

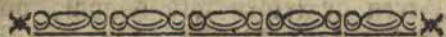
Auctorens mälning på en Domares upwäknade samwete är hyste-
 lig, men denna med flera Domedags sanningar för de förra tides-
 hwarfwen i werlden, tillåter ej tiden, at utföra, ej håller lär den
 Wälsignade Tryckfriheten kunna rymma flera på en gång. Jag
 slutar med de starka ord: Ryssen I samwetslöse Domare!

Til en Wän. *)

Du som i ägta wänkärt bröst kan tyda wänskaps styrka,
Som ömhet, ära, wett och dygd, wil blott för Gudar dyrka,
Som liten lycka, brist på prål, ej räknar för et fel;
Men tar i Mänskors wäl och we, en glad och smärtsam del.

Låt mig så wärdig, lycklig bli, Dig til min Wän få äga:
Det mera wil än Tunnor Guld och Kunga-wälden säga;
Ty hända hwad mig hända kan, är Du mitt hopp, min tröst:
Du tager lifwets willor bort och ångslan ur mitt bröst.

Och då jag rättwist tänka lärt, och önskar dygdigt lefwa,
Jag låter slättjans usla barn i dwärgsnät sig investwa.
— Nej, werldens haf och stormars ras, ej mer försökas bår;
Men kom Du wänskaps helga rätt! och mig i hamnen för.

Reflexioner. **)

”Ingen ting är bättre, säger Konungen af Preussen, än et Souve-
raine Regerings-sätt, när Försten är rättwis, mänsklig och dygdig:
”men intet Regerings-sätt är värre, under wanlige Förstar.” — Men
huru många Konungar gifwes af det förre slaget? Huru ofta får
man se en Titus, en Trajanus, en Antoninus?

Souverainiteten är et fortänkt barn, som upoffrar alltid det til-
kommande för det närwarande.

Den farligaste fienden för det allmänna bästa, är hwarken ofred
eller upror: Nej det är Despotismen.

Det är hwarken billigheten eller sken af billigheten, som dömmar
emellan den swaga och den mäktiga; utan det är magten, brottet och
en-

*) Insändt.

**) Insändt.

entusludet. Det är sålunda, som den stora Divan kallat de swagas föreställningar som han undertrycker, för upröriske.

Billet til Utgifwaren.

Nå har man hört på maken? Ni kände wäl den gamla orklösa Inspektoren på ***, som war så högfärdig, och snös och snusade, och snäste sina Torpare, hwar gång de woro på arbete. — Han har nu fått en Penning, antingen af Patriotiska Sällskapet (eller af något annat sällskap), som han skal bära utanpå Råken, och Karlen, må Ni tro, har blifwit så glad deröfwer, at han gråtit i glädje. — Men så har han ock icke blifwit mindre högfärdig: Gud trösta dem, som nu så at göra med honom: Nu lär han aldeles äta up den wackra Sergeanten, som är hans Rival hos lilla Madam Maria. — Stackars Gubbe! han ser intet hwad som ligger under allt detta. Han wet intet at Herrn är ledsen wid honom, och wil intet ha honom til Inspector på det stora Godset, der han bor sjelf: derföre har han skaffat honom denna Penningen, at tranquillisera honom något, ty han känner Gubbens swaga. — Nu glömmet han på en tid den där positiva och swartmustiga Tysken, som Herrn tagit i hans ställe til Fogde på **, och som så länge warit en påle i hans kött. — Kommer allt omkring, så lär han en gång, sedan han blifwit mått at se på sin nya decoration, komma ur sin förtjusning, finna konstlandet och ångra sin glädje.

N:o 94 utkommer den 2 October.

Stockholm, Tryckt hos Carl Stolpe.

Dag - Bladet:
Wälsignade Tryck - Friheten.

Andra Skåcken,

N:o 94.

Stockholm den 2 October 1782.

Bref til Utgifwaren.

Min Herre. A propos, om Reglementer och Reglementer, hwarom nu för tiden så mycket pratas i Frankriket, enligt Avisorna. Menar intet Herr Utgifwaren, at det wore möjligt få et sådant utfärdat, som noga utstakade alt hwad som hörer til det så kallade à la Spa. Denna idéen är ej ny: Stockholms Posten, om jag rätt påminner mig, har området något dyligt. En stackars människa i Landsorterna, kan med den aldrabästa wilja i werlden, dock ej hitta på at bete sig som han bör, i klädedrägt, prat och fagoner, så länge han icke har något wist at gå efter. — I dag kommer en liten charmant Herre ifrån Stockholm och har sina bandrosor knutne på den fagon; i morgon kommer en annan och har den på annat sätt; i dag äro de små, reguliera, fylliga, plusiga och opstoprade med pot pourri, i morgon äro de åter wårdslöst ihopknutne af tre eller fyra bandstumpar, hänga ner mot tåen och fladdra för wädret: I öfvermorgon præsenterar sig den tredje i den nationela Fransyska drägten, med spånnen i form af et fot-harnesk. Hwem wet til hwilketdera man skal hålla sig? — Man blit ruinerad af alla dessa förändringar, som följa så tätt på hwarannan, och de som ligga och passå på modet, blifwa ständigt duperade. — Om man ändå wore på stället, i Huswudstaden, i denna cen-ten för all god smak och alla mo-ter, så kunde man nog hjelpta sig fram; men här i Finland hafwa wi den olyckan, at icke kunna anlägga något nytt innan det är helt och hållit uråldrigt i den stora och granna werlden, och är det någon
ag. é.